

AZ ORSZÁGOS TANSZER-MUZEUM.

Az országos tanszer-muzeum eszméje az 1873 évi bécsi világkiállításon merült fel. Gönczy Pál, mint a kiállítási jury tagja megismerkedvén különböző országok kiváló tanférfaival, megegyezett velök, hogy kormányaikat felkérjék az általuk kiadott tankönyvek és taneszközök kölcsönös kicserélésére. Ennek eredménye lett, hogy a francia, württembergi, Svájc és az amerikai egyesült államok több államának kormányai a kiállítás után meg is küldték a rendelkezésük alatti taneszközöket. De ez még csak fél eredmény volt; a magyar közokt. minister azonban pártfogása alá vevén az ügyet, még a közös külügyminister közbejöttével is sürgette a többi államok kormányait is. Igy aztán lassanként Hollandia, Svéd-, Norvégország, Anglia, Németország, Svájc többi államai is megküldték taneszközeiket, sőt Törökország is 60 kötetből álló könyvgyűjteményt küldött. A külföldről jött tárgyakhoz hozzájárult a hazánkból összegyűjtött mindennemű tankönyv és taneszköz, melyeket egyesek, testületek, intézetek dicséretes buzgalommal adtak át mindenfelől a tanszer-muzeumnak.

A nagybecsü gyűjtemény már együtt volt, már most helyről s rendezésről kellett gondoskodni. A közokt. minister gyámolítása s áldozata mellett ez is haladt.

Ideiglenes helyiséget az orsz. gazdasági egyesület adott előbb ingyen, most némi bérért köztelki házában, hol a gazdasági muzeum is elhelyezve van.

A sokféle tárgyak rendezésében legtöbbet Mayer Miksa és Girókúti P. Ferencz fáradoztak, kik közül később amaz a tanszer-muzeum főfelügyelőjévé, ez rendes felügyelőjévé neveztetett ki a közokt. minister által.

A tanszer-muzeum szervezetéhez tartozik még egy szintén a minister által kinevezett állandó szakbizottság, melynek feladata minden beérkező tanszert megbirálni, arról jelentést tenni, a kiválóan jó és czélszerű taneszközök nagyobb mérvű előállítására s terjesztésére nézve javaslatokat adni.

Az orsz. tanszer-muzeum rendeztetvén, 1877-ben nyitattott meg s adatott át a nyilvános használatnak.

Ezekből látni, hogy az orsz. tanszer-muzeum nem egyéb, mint egy állandó tanszer-kiállítás, hol a szakember és tanügybarát együtt látja a külföldi országok tanintézeteiben használt tankönyveket, taneszközöket és minden e körbe tartozó tárgyakat és a hazai különféle tanintézetekben használt, vagy használatra ajánlt hasonló tárgyakat, a hol kell magyarázattal ellátva, megvilágítva.

Tájékozást nyerhet itten bár ki, hogy mi szükséges egy elemi, vagy bármely más iskolához? Melyek a legcélszerűbb felszerelési dolgok s taneszközök? Összehasonlítás által meggyőződést szerezhet egyik vagy másik tárgynak előnyeiről vagy hátrányairól más hasonló tárgyakkal szemben? Mibe kerül ez vagy ama tanszer, hol kapni legelőnyösebben? sat.

Továbbá célja a tanszer-muzeumnak a honi tanszer-ipar előmozdítása; ide jöhet ugyanis az asztalos, a mechanicus, a tanszerárús, s mintát vehet a legcélszerűbb padokról, táblákról, szekrényekről, írószerekről, szemléltető eszközökről, a természettan tanításához szükséges készülékekről, természetrajzi gyűjteményekről, sat. aztán utánozhatja, a mi jót s szükségest lát s értékesítheti tapasztalatait a maga s a közügy érdekében.

S valósággal már is nagy lendületet vett a tanszer-ipar a tanszer-muzeum fennállása óta; igen sok dolgot állítanak elő a fővárosi és vidéki iparosok, melyeket eddig rendszerint külföldről szoktak hozatni.

Természetes, hogy a tanszer-muzeum folyvást gyarapodik. Iparos és tanember bármely jónak vélt felszerelési tárgyat, vagy taneszközt, ha csak csekélyebb módosítással is előállít, azt igyekszik beküldeni ismertetés s esetleg terjesztés végett. Gyarapodik továbbá szerzés által is.

A mi az állandó szakbizottság által célszerűtlennek találta, annak a tanszer-muzeumban nem adatik hely.

A tanszer-muzeum jelenleg három teremben van elhelyezve. Az I. terem egy jó népiskola képét adja, arra minden, a mi egy iskolába s azt illetőleg szükséges, ezen teremben kellő elhelyezéssel látható. — A II. teremben vannak az iskolai könyvek, térképek, mindennemű számláltató táblák s képek (természetrajzi, építészeti, művészetet, mesterséget, kézműveket szemléltető, bibliai fali táblák, rajzminták sat.) — A III. teremben vannak a természet- és vegytani eszközök, kisdedovódai játéktárgyak, szeretetházi iparkészítmények, vakok- és siketnémák-intézeteinek taneszközei, föld-

gömbök, dombor művek, mértani alakok, házi s női kézimunkák, számoló-gépek, testgyakorlati eszközök sat.

A mostani helyiség csak ideiglenes és elég szűk. Ohajtandó volna, hogy e nagybecsű országos gyűjteménynek minél előbb megfelelő, állandó helyisége legyen.

Továbbá ohajtandó volna mindenekfelett, hogy az ország minden részéből minél több tanító, tanár, tanügyi előljáró látogassa meg alkalmilag a tanszer-muzeumot s okuljon az ott tapasztaltakon.

Az egyes tárgyak s csoportok részletes ismertetésébe s jellemzésébe nem ereszkedhetünk, mert közleményünket igen hosszúvá tenné. Ez alkalommal csak általános ismertetését kívántuk adni a tanügyet illető eme egyik legfontosabb országos intézetnek, mely az utóbbi években, mintegy magától, figyelemre alig méltó kevés költséggel jött létre, s melynek tanügyünk fejlesztésére bizonyára nagy befolyása leend.

Bn.

A BRIT ÉS KÜLFÖLDI UNITÁRIUS TÁRSULAT ÉVI KÖZGYÜLÉSE.

Angolhoni unitárius hitrokonink ez évi közgyűlésöket június elején tartották meg Londonban. A társulat tagjai s barátai nagy számmal jelentek meg az essex-utczai templomban, hol az alkalmi beszédet Wright János, bathi lelkész tartotta a következő alapigék nyomán: I. Korinth. IX, 16: „A szükség kényszerít. Jaj pedig nekem, ha az evangeliumot nem prédikálom.“

Szónok érdekes beszédében először is azt fejtegette, hogy kötelesség és erkölcsi felelősség hirdetnünk az evangeliumot, melyet hiszünk. A társulat főczélja, mely egyszerű, határozott és gyakorlati, abban áll, hogy terjeszsze a tiszta és igaz vallást a világon. A különböző keresztény felekezetek buzgó fáradaimai daczára is napról-napra szaporodik azok száma, a kik keveset adnak a vallás-
ra. Épen azért e válságban főtörekvésünk legyen az embereket válásosokká tenni, mert ez a legnagyobb jótétemény, a mit embertársainknak nyújthatunk. A mi vallásunk szellemi természetünk alapelvén nyugszik, nem pedig az egyház vagy a biblia csalhatatlanságán, s így bátran hirdethetjük a mi evangeliumunkat, mert az a józan ész és szív követelményeinek megfelel. Isten segítsen minket reánk bizott kötelességeink hű teljesítésében!

A nagy figyelemmel hallgatott hitszónoklat után a bezáró hymnus éneklése alatt szokás szerint pénzgyűjtés volt a társulat pénztára gyarapítására, a mely 336 frtot eredményezett.